

Kasperkasperken BRAAKLAND/ZHEBILDING FOTO GRIET VLOEBERGH

al te veel toegevingen te doen aan het jongere publiek, is het onveranderd transponeren van het metatheatrale kader van *Kaspar* naar *Kasperkasperken*. Eigenlijk zijn Vertongen en Van Opstal twee toneelspelers, die de hele geschiedenis tot leven wekken vanuit het klassieke verbeeldingsprincipe: 'Stel u voor. Ge zit al jaren in dat hol – wacht – dus ik speel nu Kaspar.' Terwijl dat kader in de volwassenenversie vooral het nuperspectief van de voorstelling ondersteunt, wordt het in de kinderversie eerder een echo van het kinderspel zelf. *Kasperkasperken* past daarmee perfect in de reeks van jeugdvoorstellingen die het theater op zich thematiseren, zoals dat dit seizoen al gebeurde in *Eet mij* van Theater Froe Froe, *Dik Trom* van Wederzijds en *Hobbit* van Toneelschap Beumer & Drost. Tegelijkertijd sluit dat kader ook mooi aan bij de eigenlijke figuur van Kaspar, waarover Robert Baker-White in zijn studie *The Text in Play* immers beweert 'dat zijn vooruitgang van onschuld tot doorleving en van incompetentie tot competentie kan gezien worden als een voorbeeld van

het repetitieproces van een acteur'. En toch schuilt in die identieke metatheatrale ingang op het Kaspargegeven precies het basisverschil tussen de volwassenen- en de kinderversie. In *Kaspar* creëren de toneelspelers een inclusief wij-gevoel tussen personages en publiek, bijvoorbeeld in de verbeelding van de woedende massa: 'Vooraan staan wij, dat zijn u en ik, dames en heren.' Dezelfde passage vertolken ze in *Kasperkasperken* op eerder exclusieve wijze. Ze spreken de jonge toeschouwer aan als een 'jij': 'Allee, ik zal het u uitleggen: aan de ene kant die massa volk, ziet ge ze staan, aan de andere kant moederziel alleen, het kaspar hauser-kind.' De inclusie moet alsnog bereikt worden via de collectieve smijtsce, maar uit een nagesprek met de Leuvense kinderjury bleek dat de kinderen zich misschien wel schaamden voor het 'pijn doen' van de acteur, maar zich niet of amper medeplichtig hadden gevoeld bij hun vernedering van de figuur van Kaspar. Waaraan dat ligt, dat verschil in identificatie? Voor een groot stuk precies aan het feit dat de focalisatie niet op de titelfiguur zelf ligt, maar

op de vertellende toneelspelers, alias opvoeders, rond hem. Het is door hun (exclusief volwassen) blik dat het kinderspubliek het kind Kaspar gepresenteerd krijgt.

Een volwassen perspectief op het kind, dat is wat *Kasperkasperken* uiteindelijk ook als *product* is. Cru gesteld lijken de subtiele ingrepen in de kinderversie namelijk het resultaat van een grotemensvisie waarin de jonge kijker wat onderschat wordt als een onvolledige variant, die minder tragiek en boodschap aankan en alleen maar onderhouden kan worden met een 'simpelere' verhaalvorm. In echo op de erg relevante analyse die Bruno Vanobbergen in het maartnummer van de VTI-Courant maakte over de jammerlijke cesuur tussen kind en volwassene in de hedendaagse cultuur, kan gesteld worden dat ook Braakland/ZheBilding – ondanks alle moedige gelijkenissen tussen *Kaspar* en *Kasperkasperken* – soms spijtig vervalst in een concept van 'kindelijke onschuld' en daarmee uitkomt op 'een bevoogding die gebaseerd is op exclusie'. Net als de Kaspar-op-

voeders, dus.

Kinderen hebben recht op de diepgravender interpretatielagen van de volwassenenversie, om het wat pampletterig te zeggen. Geboeid werden ze zeker door hun mooie en frisse *Kasperkasperken*, maar zouden ze zich als volwaardig zinzoekend mens niet evenzeer aangesproken weten door *Kaspar*? Een alternatief voor één samengevoegde voorstelling uit een volwassen perspectief had natuurlijk ook een dubbelvoorstelling kunnen zijn waarin de kinderversie dezelfde boodschap en problematiek zou presenteren vanuit een kinderspectief, bij voorkeur in identificatie met Kaspar zelf. Net zoals dat gebeurde in kaspar-eske jeugdvoorstellingen als *Een lek in het zwijgen* (Roel Adam) of *B is A in Bubbles* (Oud Huis Stekelbees). Misschien is dit nog wel het meest onderscheidende kenmerk van kindertheater ten opzichte van volwassenentheater: dat de vorm en de inhoud ervan bepaald wordt door een kindersblik. De discussie blijft aan de gang.

Wouter Hillaert
en Els van Steenberghe

KASPAR

TEKST EN REGIE Stijn Devillé
en Adriaan van Aken
SPEL Sara Vertongen,
Stijn van Opstal en
Bernard van Eeghem
MUZIEK Geert Waegeman
DRAMATURGIE Els Theunis
PRODUCTIE
Braakland/ZheBilding
PREMIERE 20 februari 2003

KASPERKASPERKEN

TEKST EN REGIE Stijn Devillé
en Adriaan van Aken
SPEL Sara Vertongen, Stijn van
Opstal en Adriaan van Aken
MUZIEK Geert Waegeman
DRAMATURGIE Els Theunis
PRODUCTIE
Braakland/ZheBilding
PREMIERE 23 maart 2003